

POZĪCIJA

20.09.2014.

Rīga

Nr.2014/_____

Par privāto augstskolu budžetu apstiprināšanu Senātā**ORGANIZĀCIJA**

Latvijas Studentu apvienība (LSA) pārstāv Latvijas studējošo intereses nacionālā un starptautiskā līmenī. Saskaņā ar Augstskolu likumu, apvienības biedri ir visu Latvijas augstskolu studējošo pašpārvaldes. LSA pauž demokrātiskā procedūrā formulētu, reprezentatīvu Latvijas studējošo viedokli.

SITUĀCIJA

Pēc likuma pašlaik privāto augstskolu budžetu var pieņemt to uzņēmumu vadītāji un budžets nav obligāti jāapstiprina Senātā. Līdz ar to studējošajiem nav balsstiesību un tiem pienākošā teikšana budžeta veidošanā. Tādai studējošo pārstāvjiem ir jābūt, jo budžets tieši ietekmē studējošos un studiju procesu.

Valsts augstskolās šobrīd šāda sistēma strādā, studējošo pārstāvjiem esot daļai no augstskolas Senāta, kur tiek pieņemts budžets. Tām to nosaka Augstskolu likums. Privātās augstskolas atšķirībā no valsts augstskolām regulē ne tikai Augstskolu likums, bet arī Komerclikums. Komerclikumā vieta priekš noteikuma, ka budžetu privātajām augstskolām ir jāapstiprina Senātā nav, tāpēc otrs variants ir augstskolu likums. Vienīgā norāde par to, ka dibinātājam ir saistošs augstskolas institūciju lēmums finanšu vadības jomā, atrodams Augstskolu likuma 77.panta pirmajā daļā par to, ka augstskolas finanšu resursu struktūru nosaka augstskolas Senāts.

Gan valsts dibinātās augstskolās, gan privātpersonu dibinātās augstskolās ir izveidots Senāts, kura sastāvā ir studējošo pārstāvji. Tas pašlaik juridiski ir vienīgais instruments kā ietekmēt dibinātāja lēmumu par budžetu, piemēram, studējošiem prasot Senātam sagatavot tādu budžeta struktūru, kurā būtu paredzēta arī likumam atbilstošā 1/200 daļa pašpārvaldes finansējuma.

PAMATOJUMS

Pirmkārt, Augstskolu likuma 2.panta pirmā daļa nosaka piemērojamo likumu, proti, Augstskolu likums attiecas uz visām Latvijas Republikā esošajām augstskolām

un koledžām neatkarīgi no to dibināšanas un finansēšanas kārtības un specializācijas. Tas regulē augstskolu un koledžu darbības tiesisko pamatu, nosaka un aizsargā augstskolu autonomiju.

Otrkārt, Augstskolu likuma 7.panta trešā daļa nosaka, ka privātpersonu dibinātās augstskolas un koledžas ir komercsabiedrības vai nodibinājumi, kas darbojas saskaņā ar Komerclikumu vai Biedrību un nodibinājumu likumu, ciktāl tas nav pretrunā ar šo likumu.

Tātad augstskolas kā komercsabiedrības regulējuma speciālās normas nosaka Augstskolu likums. To aplicina arī Komerclikuma 4.panta trešā daļa:

"(3) Likumā var būt noteikta atsevišķu veidu komercdarbība, kuras veikšanai nepieciešama atļauja (licence) vai arī kuru drīkst veikt komersants atbilstoši likumā noteiktajām prasībām."

NEPIECIEŠAMĀS IZMAIŅAS

Papildināt Augstskolu likuma 15. pantu, kur tiek noteiktas Senāta kompetences, nosakot, ka viena no Senāta kompetencēm ir budžeta apstiprināšana.

15.pants. Senāts

*(1) Senāts ir augstskolas personāla koleģiāla vadības institūcija un lēmēj institūcija, kas apstiprina kārtību un noteikumus, kuri regulē visas augstskolas darbības sfēras (izskata un apstiprina studiju programmas, dibina un likvidē struktūrvienības, **apstiprina budžetu u.c.**).*

Papildināt Augstskolu likuma 77. pantu, kur tiek noteikta augstskolu finanšu resursu pārvaldības kārtība, ka augstskolu budžetu apstiprina Senāts.

77.pants. Augstskolu finanšu resursi

*(1) Augstskolas finansē to dibinātāji. Augstskolas dibinātājs nodrošina augstskolas nepārtrauktai darbībai, arī dibinātāja noteikto uzdevumu veikšanai, nepieciešamos finanšu līdzekļus un to izlietošanas kontroli. Valsts augstskolu finanšu resursus veido valsts pamatbudžeta līdzekļi, kā arī citi ienākumi, ko augstskolas gūst, veicot darbību savās satversmēs noteikto mērķu realizācijai. Ar šiem ienākumiem augstskolas rīkojas, ievērojot noteikumus, kas attiecas uz bezpeļņas organizācijām. Augstskolai ir tiesības saņemt un izmantot banku, citu kredītiestāžu, kā arī organizāciju un fizisko personu ziedojumus un dāvinājumus. Augstskolai ir tiesības saņemt un izmantot banku un citu kredītiestāžu kredītus. **Senāts nosaka augstskolas finanšu resursu struktūru un apstiprina augstskolas budžetu.** Par budžeta izpildi rektors sniedz ikgadēju pārskatu Senātam, izglītības un zinātnes ministram un attiecīgās nozares ministram vai augstskolas dibinātājam.*

REZULTĀTS

Privāto augstskolu budžets galēji tiek apstiprināts un pieņemts augstskolas Senātā, ko veido augstskolas personāls, tai skaitā, studējošie. Studējošiem ir līdzvērtīgas tiesības un iespējas iesaistīties augstskolas budžeta veidošanā, tā nodrošinot to, ka tiek ņemtas vērā studējošo intereses un augstskolas finanšu resursi tiek ieguldīti kvalitatīva studiju procesa nodrošināšanai.

LSA Prezidents

/ K.Solovjovs /